

01 - 2	11 - 1	21 - 1	31 - 1
02 - 2	12 - 4	22 - 1	32 - 2
03 - 4	13 - 3	23 - 3	33 - 3
04 - 3	14 - 3	24 - 1	34 - 1
05 - 2	15 - 2	25 - 3	35 - 4
06 - 2	16 - 2	26 - 1	36 - 1
07 - 4	17 - 1	27 - 2	37 - 2
08 - 1	18 - 3	28 - 4	38 - 4
09 - 4	19 - 1	29 - 3	39 - 1
10 - 2	20 - 3	30 - 1	40 - 2

(ලකුණු 1x 40 = 40)

11 කොටස

- (1) (i) කාලය, දීපය, දේශය, කුලය, මව
- (ii) කිසාගෝතමී
- (iii) රාග වර්ත, ද්වේශ වර්ත, මෝහ වර්ත, පද්ධා වර්ත, බුද්ධි වර්ත, විතර්ක වර්ත
- (iv) තෙරුවන් ගුණ දැන ඇති කර ගන්නා පැහැදීම ශ්‍රද්ධාවයි.
- (v) සිත සන්සුන් කර ගන්නේ සමථයයි.
- (vi) කාමච්ඡන්ද, ව්‍යාපාද, ථීනමිද්ධ, උද්ධච්ච කුක්කුච්ච, විචිකිච්ඡා
- (vii) විරමණය යනු වැරදි වලින් වැළකීමයි. සමාදානය යනු කළ යුතු යහපත් දේ කිරීමයි.
- (viii) මද්‍යසාර ගැනීම, නුසුදුසු වේලාවන්හි මංමාවත්වල සැරිසැරීම, නැටුම් ගැයුම් වැයුම්වල ලොල්වීම, සුදුවෙහි යෙදීම, පවිටු මිතුරු ඇසුර, අලසකම
- (ix) දුටුගැමුණු රජතුමා
- (x) සාමාන්‍ය සම්මුති නුවණ ඉක්මවා ඇත්ත ඇති සැටියෙන් දැකීම (ලකුණු 2 x 10 = 20)

- (2) (i) කය වචනය සංවර කර ගැනීම (ලකුණු 02)
- (ii)
 - ★ මහත්වූ හෝග සම්පන්නියක් අත්පත් කර ගැනීම
 - ★ කීර්තිය පැතිරීම
 - ★ ඕනෑම පිරිසක් මැදට නිර්භයව එළඹීමට හැකිවීම
 - ★ සිහිමුලා නොවී කලුරිය කිරීම
 - ★ මරණින් මතු සුගතියෙහි උපත ලැබීම (ලකුණු 03)
- (iii) ඉහත ආනිසංස ඇතුළුව විස්තර ඇති කරුණු සලකා බලා සුදුසු පරිදි ලකුණු දෙන්න. (ලකුණු 05)

- (3) (i) උට්ඨානවතෝ සතිමතෝ - සුවිකම්මස්ස නිසම්මකාරිනෝ
සඤ්ඤානස්සව ධම්ම පිටිතෝ - අප්පමත්තස්ස යසෝහි වඩ්ඪති (ලකුණු 02)
- (ii) උත්සාහවන්ත වූ මනා සිහිය ඇති නිවැරදි දෙය පරික්ෂාකාරීව කරන හික්මීමෙන් යුත් දැහැමිව පිවත්වන තැනැත්තාගේ යසස වැඩෙන්නේය. (ලකුණු 03)
- (iii) ශිෂ්‍ය ජීවිතය සාර්ථක කර වන අයුරු පැහැදිලි වන අයුරු දක්වා තිබිය යුතුය. ධම්මපද ගාථා තුනක්වත් ඇසුරින් ලියා ඇති පිළිතුරකට සුදුසු පරිදි ලකුණු දෙන්න. (ලකුණු 05)

- (4) (i)
 - ★ උපත සිදුවී සත් දිනකින් මව කළුරිය කිරීම
 - ★ විවාහ ජීවිතයට සුදුසු කුමරියක තෝරා ගැනීමේදී ඥාතින් ඉදිරියේ ශිල්ප දැක්වීමට සිදුවීම
 - ★ පස්කම් සැප අත්හැර පැවිදිවීමට සිදුවීම
 - ★ යසෝදරා දේවිය හා රාහුල කුමරු හැරදා පැවිදිවීමට සිදුවීමආදී අවස්ථාවලින් දෙකක් (ලකුණු 02)
- (ii) ඉහත විස්තර කර ඇති අවස්ථාවලින් එකක් විස්තර කර තිබිය යුතුය. (ලකුණු 03)

(iii) සුදුසු පරිදි ලියා ඇති පිළිතුරකට ලකුණු පිරිනමන්න. (ලකුණු 05)

(5) (i) සමථ භාවනාව (ලකුණු 02)

(ii) හිටගෙන ,හිඳගෙන, සක්මන් කරමින් ,සයනය (මින් තුනක්) (ලකුණු 03)

(iii) ලෝහ, ද්වේශ, මෝහ ආදී කෙළෙස් සිතුවිලි පාලනය වීම, ධාරණ ශක්තිය වැඩිවීම, පොතපත පාඩම් කිරීමේදී වෙනදාට වඩා පහසුවක් දැනීම, අසහනය නැතිවී ප්‍රසන්න පෙනුමක් ඇතිවීම, කායික රෝග පීඩා අඩුවී නිරෝගී වීම, සිත එකඟ කර ගත හැකිවීමආදී කරුණු ඇතුළත් වන පරිදි ලියා ඇති පිළිතුරකට ලකුණු දෙන්න. (ලකුණු 05)

(6) (i) බුදුගුණ භාවනාව (ලකුණු 02)

(ii) බුදු රජාණන් වහන්සේ ආර්ය මාර්ගයේ ගමන් කළ නිසාත් සුන්දරවූ නිර්වාණයට සැපත් වූ නිසාත් යහපත් වචන ඇති නිසාත් සුගත නම් වේ. (ලකුණු 03)

(iii) බුදුන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරවය වැඩිවීම, අකුසල් සිතුවිලි සිතෙන් ඉවත්වීම, ධාරණ ශක්තිය වැඩිවීම, සිතෙහි තෘප්තිමත් බව ඇතිවීම ආදී කරුණු ඇසුරු කරමින් ලියා ඇති පිළිතුරකට ලකුණු දෙන්න.(ලකුණු 05)

(7) (i) දුටුගැමුණු රජතුමා

කාවන්තිස්ස රජු හා විහාරමහා දේවියගේ වැඩිමහල් පුත්‍රයාය. ගැමුණු කුමරු කුඩා කල සිට මහා සංසරත්නය ඇසුරේ හැදී වැඩුනහ.

” මාගේ මේ ව්‍යායාමය බුද්ධ ශාසනයේ විරස්ථිතිය පිණිස මිස කිසිකලෙකත් රජ සැප පිණිස නොවන්නේය” යන අභිත සටන් පාඨය අනුව කටයුතු කර රට ජාතිය ආගම බේරා ගැනීමට කටයුතු කළේය. අනුරාධපුර විජිතපුර නම් ස්ථානයේ එළාර රජු සමග මුහුණට මුහුණලා සටන් කොට එළාර රජු පැරදවීය. සටනේ දී මියගිය එළාර රජු රාජ්‍ය ගෞරව සහිතව ආදාහනය කර සැයක් ද තනවා එතැනින් යන විට නිශ්ශබ්දතාවය දැක්විය යුතු ලෙස ජනතාව දැනුවත් කළේය. මෙතුමාගේ ප්‍රධානතම මෙහෙවර රුවනවැලිසැය ඉදිකිරීමය. මිරිසවැටියද එතුමා කරවීය. මහසැයට පමණක් දෙවැනි වූ ලෝවාමහාපාය ද ඉදි කරවීය. රජතුමා ධර්ම ශ්‍රවණයට ඉමහත් කැමැත්තක් දැක්වූ බැවින් හැම ගමකම හික්කුන් වහන්සේ නමක් ලවා ධර්ම දේශනා කරවීය. එතුමාගේ රජ කාලය තුළ සුවිසි වසරක් වෙසක් උත්සව පවත්වා ඇත. ආරෝග්‍ය ශාලා පිහිටුවා ගිලන් සේවයක් ද ආරම්භ කළේය. තමා විසින් කරන ලද හොඳ වැඩ පිං පොතක ලියා තැබුවේය.

(ii) විපස්සනා භාවනාව

විපස්සනා හෙවත් විදර්ශනා යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ යථාර්ථය මනා නුවණින් විශේෂයෙන් දැකීමය. එනම් ඇත්ත ඇති සැටියෙන් දැකීමයි.

” විපේසේන පස්සනිති විපස්සනා ” විශේෂ වශයෙන් බලයි, දකිය යන අර්ථයෙන් ද විපස්සනා යයි කියනු ලැබේ. විකෘතියකින් විපරිතයකින් තොරව ප්‍රකෘතිය ප්‍රකෘතියක් ලෙසම දැන දැන පසක් කරන එකී විදසුන් නුවණ ලැබීමට උපකාරී වන්නේ විපස්සනා භාවනාවයි. විපස්සනා භාවනාව ප්‍රඥා භාවනාව නමින්ද තිලක්ෂණ භාවනාව නමින් ද හැඳින්වේ. විපස්සනා භාවනාව වඩන තැනැත්තා අටලෝ දහමින් කම්පා නොවේ. වාම් අල්පේච්ඡ පිවිතයක් ගත කරයි. අසීමිත ආශාවන්ගෙන් තොරවේ. ලද පමණින් සතුටුවේ. පහසුවෙන් පෝෂණය කළ හැකි වෙයි. අතිමානයෙන් තොරවේ. නිවන් සැප ලබා ගැනීමට ද මෙම භාවනාව උපකාරීවේ.

(සිසුන් ලියා ඇති පිළිතුරු සලකා බලා ලකුණු දෙන්න)

(iii) සඟ ගුණ

සඟ ගුණ දැක්වෙන්නේ සුපට්ඨන්තෝ..... ආදී ගාථාවෙනි. එහි ඇති සඟ ගුණ නවයකි. සුපට්ඨන්තෝ, උජුපට්ඨන්තෝ, සාමීච්චිපට්ඨන්තෝ, ආහුණෙයියෝ, පාහුණෙයියෝ, දක්ඛිණෙයියෝ, අංජලිකරණෙයියෝ ,අනුත්තරෝ, පුඤ්ඤබෙන්තං, ලෝකස්ස යනු එම සඟ ගුණයන්ය.

(iv) ත්‍රිලක්ෂණය

ත්‍රිලක්ෂණය යනු අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම යනුය, **අනිත්‍ය** යනු වෙනස් වන සුළු බවයි. කැඩෙන බිඳෙන බවයි, මොහොතින් මොහොත වෙනස් වන බවයි. අපගේ ජීවිතයද මව්කුස පිළිසිඳ ගත් දින සිට මොහොතින් මොහොතක් පාසා වෙනස් වන්නා සේම ලොව ඇති සියලුම ජීවී අජීවී සියල්ල මොහොතක් මොහොතක් පාසා වෙනස් වේ. පංචස්කන්ධය ද වෙනස් වන බව දැක්වීමට රූපය පෙණ පිඩකට, වේදනාව දිය බුබුලකට, සඤ්ඤාව මිරිඟුවකට, සංස්කාර කෙසෙල් කඳකට, විඤ්ඤාණය මායාවකට උපමා කර ඇත.

දුක්ඛ යනු ලොව සියල්ලම වෙනස්වීමිවලට භාජනය වන බැවින් දුකට පත්වේ. බුදුන් වහන්සේ මංගල ධර්ම දේශනයේදී ඉපදීම, ලෙඩවීම, මහලුවීම..... ආදිය දුක බව දේශනා කළහ.

අනාත්ම යනු නිත්‍ය වූ ස්ථිර වූ නොවෙනස්ව පවතින ආත්මයක් නැත යන්න යි.

(ලකුණු 5 x 2 = 10)